LH 4. maila
MADDIREN ERLOJUA

Ilusioz gainezkako zortzi urte bete zituen Maddik eguzkiak ere irrifarra egiteko gogoa zueneko egun hartan. Puzzle, liburu, kitaborroi eta beste zenbait erregaliaren artean, Londresen disc-jockey bezala lan egiten zuen osaba aitajaunaren paketetxo bat ere iritsi zitzaion.

- Zeren zai zaude paketetxoa irekitzeko? -galdetu zion amak-. Maddi bera baino urduriago zegoen ama, paketeak zer ote zekarren jakiteko.

- Ez dakit, ama, halako kezka bat daukat.

- Kezka? Zerena!

- Jakingo banu...

Ireki zuen paketetxoa eta telebistan anuntziatzen dituzten kuartzozko ordulari pinpili-panpala pinpoilpolita horietako bat ikusi zuen bertan. Eta osabak ingeles letraz idatzitako tarjetatxo bat:

Maddi maite: Greenwhich-ek baino zehatzago emango dizu ordua. Ikusiko duzu! Ah, eta zorionak! Uda arte. Zai nago uda noiz iritsiko, zuri piszinan aguadilla bat egiteko. Musu bakar bat, baina haundi-haundia.

Berehala ahaztu zen Maddi puzzle, liburu eta kitaborroiez! Erlojua eskumuturrean jantzi eta han ibili zen etxeko guztiei bere erloju pinpili-panpala pinpoilpolita erakusten eta erakusten.

- Jo, ze ondo! Hau da txolloa! Ikastolara joaten naizenean, ordularia erakutsiko...

- Ez duzu erlojua ikastolara eramango.

- Jope...

Zortzi urte bete zituenetik gauza harrigarriak gertatzen hasi zitzaizkion Maddiri: egunsentian afaldu nahi izaten zuen, postretik hasi nahi izaten zituen

bazkariak, «konta hamar arte» andereñoak, eta «hamar, bederatzi, zortzi...» Maddik, dena alderantziz, esaldiak ere alderantziz esaten hasi zen arte:

- ¡!ama, nonugE

- Zer esaten ari zara?

- ¡!nonugE

Diren eta ez diren espezialista guztiak ezagutzen zituen Maddiren amak eta han eraman zuen alaba espezialista guztiengana. Begiratu zioten mingaina behetik eta goitik, ezkerretik eta eskuinetik, baina ez zioten ezer bitxirik aurkitzen; begiratu zioten eztarria eta ezta ezertxo ere.

Eraman zuten okulistarengana ere, begiratu zizkioten begiak, baina ez zioten ezer txarrik aurkitu.

Begiratu zizkioten begiratu beharreko guztiak, baina alferrik. Sendagileek ez zioten ezertxo ere aurkitzen.

Hala ere, begien bistan zegoen Maddiri zerbait harrigarria gertatzen zitzaiola. Aspaldian ikasiak zituen gauzak ahaztu egin zitzaizkion, ahaztu egin zitzaion irakurtzea, ahaztu batuketak egitea eta ohean pixa egiten ere hasi zen, zenbait hortz desagertu zitzaion, txikitzen, txikitzen, txikitzen joan zen, txupetea eskatu zuen... Maddiren gurasoak guztiz harriturik zeuden. Telebistatik ere etorri ziren Maddiren kasu harrigarriari buruz programa luze bat egitera.

- Hazi beharrean txikitzen ari zaigu! -zioen aitak-.

- Martxa honetan sehaskara eta sehaskatik nire sabelera. Baina ni ez nago trote horietarako. Hau da hau martxa! -zioen benetan kezkaturik amak-.

Eta hain txikia zenez Maddi eta erlojua eskumuturrean dantzan bezala ari zitzaionez, kendu zioten gurasoek erlojua Maddiri eta Maddi normaltzen hasi zen berriro, hazten, ongi hitz egiten, denetik eta ohizko orduetan jaten, behar den garaian eta tokian pixa egiten.

- Zer gauza! -esan zuen aitak-. Zer gertatu ote zaio? Zer arraio ote du erloju madarikatu horrek?

Eta erlojua eraman zuten oraingoan sendagilearengana, alergiaren bat sortzen ote zuen jakin nahirik...

- Alergiaren bat? Ez, ez dut uste. Kuartzoak ez du alergiarik sortzen. Ez dut nik behintzat behin ere horrelakorik entzun.

Kimikari adiskide batengana eraman zuten ondoren erlojua, ea kuartzoa benetakoa ote zen jakiteko.

- Kuartzoa benetakoa? Benetakoa ez balitz, ez litzateke kuartzoa, ezta? -esan zien errukiturik bezala kimikari lagunak-.

Erlojariarengana eraman zuten azkenean erlojua. Guk ez dakigu zergatik ez zuten Maddiren gurasoek horrela jokatu hasieratik. Erloju bat nora arraio eraman behar ote da erlojariarengana ez bada?

Eta erlojariak:

- A ze erloju bitxia! Non erosi duzue? Ez nuen behin ere horrelako erlojurik ikusi.

- Zer bada?

- Eskuin aldera mugitu beharrean, ezkerrera mugitzen da. Atzeraka**.** Karramarroak bezala.

Anjel Lertxundi

ITURRIA:			
Izenburua	*Maddiren erlojua*		
Argitaletxea		**Urtea**	

Irakurri ondoren lantzeko jarduerak

Identifikatu - Gogoratu

1. Nork bidali zion Maddiri erlojua? 1 puntu

a)	Aitak.
b)	**Osabak.**
c)	Izebak.
d)	Amak.

2. Ordena itzazu ondoko esaldiak kronologikoki, zenbakiak jarrita: 1 puntu (Guztiak ongi egin beharko dira)

6	Erlojua erlojariarengana eraman zuten.
1	Maddik 8 urte bete zituen.
3	Maddi okulistarengana eraman zuten.
4	Telebistakoek Maddiren inguruko programa bat egin zuten.
2	Maddiri gauza harrigarriak gertatzen hasi zitzaizkion.
5	Kimikariak erlojua aztertu zuen.

3. Esan esaldi hauek egia (E) ala gezurra (G) diren. 1 puntu (0.20 ongi dagoen erantzun bakoitzeko)

G	Kuartzoak normalean alergia sortzen du.
G	Erlojua okulistarengana eraman zuten.
E	Paketea irekitzerakoan ama Maddi baino urduriago zegoen.
G	Irratikoak etorri ziren Maddiren kasuari buruzko programa bat egitera.
G	Osabak musu pila bat bidali zizkion Maddiri.

Interpretatu

4. Zergatik zuen kezka Maddik paketea ireki baino lehen? Aukeratu erantzun egokia, "X"-a bat jarrita. 1 puntu

a)	**Zerbait gerta zitekeela susmatzen zuelako nolabait.**
b)	Bere urtebetetze eguna zelako.
c)	Maddi oso urduria zelako.
d)	Paketea pinpili-panpala pinpoilpolita zelako.

5. Maddi mediku pila batera eraman zuten, zergatik ez zioten ezer txarrik aurkitu? Aukeratu erantzun egokia, "X"-a bat jarrita. 1 puntu

a)	Medikuak oso txarrak zirelako.
b)	Maddik zortzi urte besterik ez zituelako eta adin horretan ezin zaizkizu gauza arraroak gertatu.
c)	A**razoa ez zuelako Maddik, erlojuak baizik.**
d)	Erlojua Londresetik bidali ziotelako, ez zutelako bertan erosi.

6. Zer esan nahi du Maddik *nonugE* esaterakoan? 1 puntu

a)	Kaixo!
b)	Ku-ku!
c)	Ez du ezer esan nahi.
d)	**Egunon!**

7. Maddik 8 urterekin txupetea eskatzen hasi zen. Zergatik? Aukera ezazu arrazoi egokia: 1 puntu

a)	**Txikien gauzak egiten hasi zelako.**
b)	Ume txiki bat izan nahi zuelako betidanik.
c)	Erlojua zuenetik, negarrez haste zelako.
d)	Osabari ume oso txikiak gustatzen zaizkielako.

8. Erlojua ezkerrera mugitzen zen, atzeraka, karramarroak bezala. Zer esan nahi du horrek? 1 puntu

a)	Londreseko ordua markatzen zuela.
b)	**Denborak atzeraka egiten zuela.**
c)	Ezkertientzako erlojua zela.
d)	Denbora oso azkar pasatzen zela.

9. Zergatik esaten du amak erlojua eskolara ez eramateko? 1 puntu

a)	Eskolan erlojurik ez delako behar.
b)	Maddik dena galtzen zuelako.
c)	Maddi txikiegia zelako ordularia eramateko.
d)	**Eskolan galdu edo apurtuko zela uste zuelako.**

Antolatu

10. Ondoko esaldiak ipuinaren zein atalei dagozkie? Sarrera, gertaera ala bukaera? Biribildu aukera egokia. 1 puntu (0.20 ongi dagoen erantzun bakoitzeko)

a. - Eskuin aldera mugitu beharrean, ezkerrera mugitzen da. Atzeraka**.** Karramarroak bezala.

a)	Sarrera
b)	Gertaera
c)	**Bukaera**

b. - Zeren zain zaude paketetxoa irekitzeko? -galdetu zion amak-. Maddi bera baino urduriago zegoen ama, paketeak zer ote zekarren jakiteko.

a)	**Sarrera**
b)	Gertaera
c)	Bukaera

c. - Alergiaren bat? Ez, ez dut uste. Kuartzoak ez du alergiarik sortzen. Ez dut nik behintzat behin ere horrelakorik entzun.

a)	Sarrera
b)	**Gertaera**
c)	Bukaera

d. **-** A ze erloju bitxia! Non erosi duzue? Ez nuen behin ere horrelako erlojurik ikusi.

a)	Sarrera
b)	Gertaera
c)	**Bukaera**

e. Diren eta ez diren espezialista guztiak ezagutzen zituen Maddiren amak eta han eraman zuen alaba espezialista guztiengana.

a)	Sarrera
b)	**Gertaera**
c)	Bukaera

11. Ezkerreko zutabeko hitz-zerrenda, eskuinean dauden lanbideekin lotu: 1 puntu (0.25 ongi dagoen erantzun bakoitzeko)

Begia - Okulista

Pila- Erlojaria

Diskoa- Disc jockey

Laborategia- Kimikaria

12. Aukera itzazu Maddiri erlojua jarri ondoren, ahaztutako edo aldrebes egindako gauzak: 1 puntu

a)	Berriro ere txupetea eskatzea; bere izena ahaztea; aldrebes hitz egitea.
b)	Bere izena ahaztea; berriro ere txupetea eskatzea; aldrebes hitz egitea.
c)	**Aldrebes hitz egitea; berriro ere txupetea eskatzea; egunsentian afaldu nahi izatea.**
d)	Egunsentian afaldu nahi izatea; iluntzean afaldu nahi izatea; bere ama irakaslea izatea.

13. Aukeratu izenburu egoki bat paragrafo hauentzat: 1 puntu (0.25 ongi dagoen erantzun bakoitzeko)

a) *Ilusioz gainezkako zortzi urte bete zituen Maddik eguzkiak ere irrifarra egiteko gogoa zueneko egun hartan. Puzzle, liburu, kitaborroi eta beste zenbait erregaliaren artean, Londresen disc-jockey bezala lan egiten zuen osaba aitajaunaren paketetxo bat ere iritsi zitzaion.*

a)	**Urtebetetze eguna**
b)	Olentzeroaren opariak
c)	Osabaren bisita

b) Maddi maite: Greenwhich-ek baino zehatzago emango dizu ordua. Ikusiko duzu! Ah, eta zorionak! Uda arte. Zai nago uda noiz iritsiko, zuri piszinan aguadilla bat egiteko. Musu bakar bat, baina haundi-haundia.

a)	Aitonaren gutuna
b)	**Osabaren gutuna**
c)	Osabaren oparia

c) Hala ere, begien bistan zegoen Maddiri zerbait harrigarria gertatzen zitzaiola. Aspaldian ikasiak zituen gauzak ahaztu egin zitzaizkion, ahaztu egin zitzaion irakurtzea, ahaztu batuketak egitea eta ohean pixa egiten ere hasi zen, zenbait hortz desagertu zitzaion, txikitzen, txikitzen, txikitzen joan zen, txupetea eskatu zuen... Maddiren gurasoak guztiz harriturik zeuden. Telebistatik ere etorri ziren Maddiren kasu harrigarriari buruz programa luze bat egitera.

a)	Maddi bi urterekin
b)	Maddiren bihurrikeriak
c)	**Kasu harrigarria**

d) Erlojariarengana eraman zuten azkenean erlojua. Guk ez dakigu zergatik ez zuten Maddiren gurasoek horrela jokatu hasieratik. Erloju bat nora arraio eraman behar ote da erlojariarengana ez bada?
Eta erlojariak:
- A ze erloju bitxia! Non erosi duzue? Ez nuen behin ere horrelako erlojurik ikusi.
- Zer bada?
- Eskuin aldera mugitu beharrean, ezkerrera mugitzen da. Atzeraka**.** Karramarroak bezala.

a)	Erloju ibiltaria
b)	**Atzeraka dabilen erlojua**
c)	Maddi medikuarengana

Balioetsi

14. Ipuin honetan gertatzen dena ezinezkoa da. Zergatik? **1 puntu**

a)	8 urteko neska batek ezin duelako erlojurik izan.
b)	**Denborak ezin duelako atzera joan.**
c)	Erlojuek ezin dutelako atzera egin.
d)	Alderantziz hitz egitea oso zaila delako.

15. Zergatik agertzen da lehen orrialdean paragrafo bat letra ezberdinez idatzita? **1 puntu**

a)	Ordenagailua izorratu delako.
b)	**Osabaren tarjetatxoan idatzitakoa adierazten delako.**
c)	Londresetik etorri delako.

Galdera kopuru minimoa	**15 galdera osotara**	**Zailtasuna**	**Galderak**
-IDENTIFIKATU galdera kopurua % 20	3	-1 ERRAZA 1 puntu -2 ZAILA 1+1 puntu	1. 2. eta 3.
-INTERPRETATU % 40	6	-2 ERRAZA 1+1 puntu -1 TARTEKOA 1 puntu -3 ZAILA 1+1+1 puntu	4.5.6.7.8. eta 9.
-BALORATU %15	2	-1 ERRAZA 1 puntu -1 ZAILA 1 puntu	14. eta 15.
ANTOLATU %25	4	-2 ERRAZA 1+1 puntu -2 ZAILA 1+1 puntu	10.11.12. eta 13
Galdera kopuru minimoa	15 osotara	**Osotara : 15 puntu**	